HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

והדשות במעשר ובתרומה אינו עובר משום לא תחסום. פי' בקונטרס דסתם דייס לית ליה תרומה ומעשר שלין לגלות להיות תרומה ומעשר שלא ימר מירות תימה דמ"ב לפילו הן חולין מתוקנים לא יעבור דלין לגלות להיות מתוקנים קודם מירות ודלמה דטעמא משום דכתיב דיבו דממעט הלחו ו ומעשר ממון גבוה הוא ותרומה נמי ליכרלא מסור ליתן לפני בהמתו ולפילו כהן דוקא כרעיין שהוא מאכל בהמה מותר להאכיל ולא חטין משום הפסד תרומה וכן דריס בהדיא במעילה (דף יב. ושם ד"ה מלי) מדיבו גבי הא דתנן וכן פרה לא תאכל כרעיני הקדש:

גידולי מעשר חולין. למ"ד למיגזר שמא ישהה בידו ויבער בטומאה למה ישהה כיון שיכול לפדותו ולפילו לקום בכסף מעשר שנטמא לחיבו נפדה לרבי יהודה לא גזרו על גידולין לליהוו מעשר כיון דעיקר מעשר יש לו פדיון:

באן במעשר ראשון דמיקרי דישו באן במעשר שני. לפילו לר' יהודה חיבו עובר חוץ לחומה כדפריך בסמוך והא בעי חומה ותימה והלא אי לאו רעך היה אוכל פועל מכל הקדש כי היכי דשרי מכל מקום דשרי חוץ לחומה דהא לרבי יהודה ממונו הוא ויכול לקדש בו הסתם לפילו חוץ לחומה כדמשמע בקדושין (דף נג.) ו"ל לפילו הכי (לא) קריין ביה דיבו שלו ולא של רעך דה"ל למיקרי בסוף פרק חלק (סנהדרין דף קיא:) דלכולי עלמא לא מיקרי שלה גבי עיר הנדחת ופטורה מן המלה דלא מיקרי עריסותיכם:

והיכי דמי כשהקדימו בשבלין. תימה דמאי מיקטיך לפרושי הכא היכי דמי דעד השתא נמי הוי מיירי בהכי דהא בגידולי מעשר ליכא למוקמה כלל:

אמר להו תניתוה רבי שמעון בן יוחאי אומר. ורבנן לא פליגי עליה במאי דמפרש טעמא משום דמעלי ליה: **חסום** פרתי ודוש בה. פירוש ודוש בתבואתי דמרויח בהמירה לנכרי דבתבואת נכרי פטיטא דשרי כיון שמין ישראל נשכר בחמימה אלא מדרבה מפסיד כמו שפטיטא שמותר לומר לנכרי אכול ובלה ומהאי טעמא נמי מותר לומר לנכרי בשבת היום ובשל ובשל לנכרך כשלין מוטל עליו לזוזו לשין מרויח בחותה בהמירה כלום ומיהו אמר ר"י דלא דמי לחומר לנכרי אכול ובלה דלא שייך בתם בהמירה לנכרי שישראל עלמו יכול ליתן ובלה בפיו אבל הכא אחומר לנכרי לעשות הוא אינו יכול לעשות כמו לבשל או לחסום ומיהו אמר ר"י דלא דמי לחסום דשור נכרים בשביעית דקאמר ג"ל מרוח בשביעית הוא דאסור אבל הכא דאיסור לאו שרי. תע"ב דשמ' מו"ק (דף יב.) אמרינן בשביעית ומוזו של מועד אסור בהמירה לנכרי בתם משום דשבת ויו"ט חדא מילתא היא ומזרו מזו שבת: **דגנבין** להו ארמאי. בשלמות דרב אחא מפרש שהיו קוראין דיגר בכיס של בהמה בחזקה והנכרי גונב הדיגר ומולם הכיס ומסרסרו ומזון גנבין להו לא משמע הכי שלא בתין לגנוב רק הדיגר: מחלפי

והדשות בתרומה ומעשר אינו עובר משום לא תחסום. [א]אינו עובר משום [ב]אבל מפני מראית העין מביא בול מאותו המין ותולה לה בטרסקלין שבפיה ר"ש בן יוחאי אומר מביא כרשינים ותולה לה שהכרשינים יפות לה מן הכל ורמינהי פרות המרכסות בתבואה אינו עובר משום בל תחסום והדשות בתרומה ומעשר עובר משום בל תחסום [ג]ונכרי הדש בפרתו של ישראל אינו עובר משום בל תחסום [ד]וישראל הדש בפרתו של נכרי עובר משום בל תחסום קשיא תרומה אתרומה קשיא מעשר אמעשר בשלמא תרומה אתרומה לא קשיא [ה]כאן בתרומה כאן בגידולי תרומה אלא מעשר אמעשר קשיא וכי תימא מעשר אמעשר נמי לא קשיא כאן במעשר כאן בגידולי מעשר בשלמא [ו]גידולי תרומה תרומה אלא גידולי מעשר חולין גינהו דתנן[ו] גידולי [ז]טבל וגידולי [ח]מעשר שני חולין אלא לא קשיא הא במעשר ראשון הא במעשר שני ואיבעית אימא הא והא במעשר שני ולא קשיא הא רבי מאיר הא רבי יהודה הא ר"מ [ט]דאמר [י]מעשר [יא] ממון גבוה הוא הא רבי יהודה דאמר מעשר שני ממון הדיוט הוא היכי דמי כגון שהקדימו בשבולין ולר' יהודה [יב] והא בעי חומה כגון שדש לפנים מחומת בית פאגי איבעית אימא לא קשיא [יג]כאן במעשר ודאי כאן במעשר דמאי השתא דאתית להכי תרומה אתרומה נמי לא קשיא כאן בתרומת ודאי כאן בתרומת דמאי בשלמא מעשר דמאי איכא אלא תרומת דמאי מי איכא והתניא[יב] [יג]אף הוא ביטל את הוידוי [יד]וגזר על הדמאי לפי ששלח בכל גבול ישראל וראה שלא היו מפרישין אלא תרומה גדולה בלבד אלא לא קשיא [טו]כאן בתרומת מעשר ודאי כאן בתרומת מעשר דמאי בעו מיניה מרב ששת היתה אוכלת ומתרזת מהו משום דמעלי לה הוא והא לא מעלי לה או דלמא דחזיא ומצטערא והא חזיא ומצטערא אמר להו רב ששת תניתוה רבי שמעון בן יוחי אומר מביא כרשינים ותולה לה שהכרשינים יפות לה מן הכל שמע מינה [טז]משום דמעלי לה הוא שמע מינה איבעיא להו מהו שיאמר אדם לנכרי חסום פרתי ודוש בה מי אמרינן כי אמרינן [יז]אמירה לנכרי שבות הני מילי לענין שבת דאיסור סקילה אבל חמימה דאיסור לאו לא או דלמא [יח]לא שנא ת"ש נכרי הדש בפרתו של ישראל אינו עובר משום בל תחסום מעבר הוא דלא עבר הא איסורא איכא בדין הוא דאיסורא נמי ליכא ואידי דתנא סיפא דישראל הדש בפרתו של נכרי עובר תנא רישא אינו עובר תא שמע דשלחו ליה לאבוה דשמואל הלין תורי דגנבין דהתם לפי שהתגיל כבר לחרוש מפני דרכי שלום: **אבל הכא** דאיסור לאו שרי. תע"ב דשמ' מו"ק (דף יב.) אמרינן [יט]דבשביעית ומוזו של מועד אסור בהמירה לנכרי בתם משום דשבת ויו"ט חדא מילתא היא [כ]וגזרו מזו שבת: **דגנבין** להו ארמאי. בשלמות דרב אחא מפרש שהיו קוראין דיגר בכיס של בהמה בחזקה והנכרי גונב הדיגר ומולם הכיס ומסרסרו ומזון גנבין להו לא משמע הכי שלא בתין לגנוב רק הדיגר: ומגנחין

ודדשות. ליתא שבולין בתרומה ובמעשר כגון שהקדימו בשבלין: **אין עובר.** בלא תחסום[ה]: **המרכסות.** משוס דגמר מלחבתן למעשר משעת דייסה: **תרומה ומעשר.** דסתם דייס לאו בתרומה ומעשר משעתי קרי לחין תרומה ומעשר סתם בלא מן המירות ואילך כדכתיב (במדבר יח) כלבן מן הגורן: **מפני מראית העין.** שלא יאמרו עליו שהוא חוסם: **בול.** מלא לגרוף: **בטרסקלין שבפיה.** קש או טרסקל תולין בצוארה והמאכל בתוכו ואוכלת: **גידי הדש בפרתו של ישראל.** אין עוברים הבעלים שאמרו לו חסום פרתי ודוש בה תבואה שלך אין עליהם עבירה לא מחסום: **גידולי תרומה.** שזרעה וגידלה הגידולין תרומה מדרבנן וזה אחד מאמנה עשר דבר שרבו בית שמאי על בית הלל בילימות שבת (שבת יח:) וכיון דלאו תרומה מדאורייתא היא קריינ ביה דייס שמא: **בשלמא גידולי תרומה תרומה.** מדרבנן ואינטריך לאשמועינן לעובר: **גידולי טבל.** תבואה שנשרפה בכרי וזרעה בטיבלה כרי היא כשאר חולין ואוכל כימנה עלאי עד שיעמוד לכיון דזרעו כלה בטיל ליה לימוריה. ובתרומה הוא דגזור לכשפרס שם גזירה משום תרומה טהורה ביד ישראל שמא יזרענה להפטר שלא יתנה לכהן אי נמי משום תרומה טמאה ביד כהן לשמא תשהי לה לזורעה ותחי בה לידי תקלה: פלוגתא דר' מחיר ור' יהודה בקדושין (דף נב:): **ממון גבוה.** ולא קריינ ביה בדיטו[ט]. וגבי תרומה מיתוקמא שהיתה פרה של ישראל שאסור להאכילה תרומה ואפילו שם דם בה כהן לתניא[יא] כהן שאכל פרה מישראל לע"פ שמזונותיו עליו לא יאכילנה כרשיני תרומה: **היכי דמי.** לליהוי מעשר קודם דייסה: **כגון שהקדימו.** וקרא שם עליו בשבולין: [**ונר"ן**]. כיון דשם מעשר עליו לר' יהודה נהי נמי דממון הדיוט הוא: **הא בעי חומה.** שאסור לאכלו חוץ לחומת ירושלים והיכי אמי לאו לאו לאכול מחסום ולמי לאו לאו לאכול בשעריך[יב]: **בית פאגי.** [יג]היקף מילון של ירושלים שהוסיפו עליו קרוי בית פאגי. ונראה לי שהוא לשון כניסתה של עיר שונגל"א בלע"ז כלאמרינן פרק קמא (דף ט.) זה קנה ממור ובית פגיה: **לאן במעשר דמאי.** לליתיה לאו מדרבנן. הלוקח מעט מארץ שמייבו להפריש מעשר שני על הספק ולהעלותו לירושלים: **אף הוא.** יוחנן כהן גדול בשם' סוטה (דף מח.): **ביטל את הוידוי.** של מעשר ואפילו של מבריס שאין לומר בשעתי הקדש מן הבית וגם נתעתו לאו לפי שלא היו נותנים מעשר לאשון לאו כהלכתו לרחמנא אמר לגזוס וקנסינהו עזרא ואוס לתתו לכהנים: **וגזר על הדמאי.** בלוקח מעט מארץ שיפרישו הכל מספק מפני שהטבל עון מיתה חוץ מן התרומה שלא גזר להפרישה ולא גזר על הדמאי לפי שאלו בכל גבול ישראל ואלו שהיו עמי הארץ מזלזלין במעשרות ולא היו מפרישין אלא תרומה גדולה: **תרומת מעשר.** שהלוי מפריש לכהן מעשר מן המעשר והוא קרוי תרומה ומפור בתרומה: **ומפרזת.** חולי מעייס וקורין לותו ריוול"ר מוליאה רעי לגול כמיס והמטין קשין לה: **חסום פרתי ודוש בה.** דיסה שלך: **לחמירה לנכרי שבות.** מדרבנן

מה א ב מיי' פי"ג מהל' שכירות הלכה ד ועי' בהשגות ובמ"מ שמא לאחין קפד טוש"ע ח"מ סי' שלח סעיף ח ועיין בהג"ה:
מו ג ד מיי' שם הלכה ג טוש"ע שם סעיף ה:
מז ה מיי' שם הל' ד ה:
מח ו מיי' פי"ל מהל' תרומות הלכה כא:
מט ז מיי' פ"ו מהלכות מעשר שני הלכה ו שמא עשין קלה:
נא ט מיי' שם פ"ג הלכה ח:
נב י מיי' פי"ג מהלכות שכירות הלכה ד ה:
נג כ מיי' פי"ל מהלכות מעשר שני הלכה יג:
נד ל מיי' פ"ט מהלכות מעשר הלכה ל שמא עשין קלה:
נה מ מיי' פי"ג מהלכות שכירות הלכה ד ה:
נו נ מיי' שם הלכה ג שמא לאחין קפד טור ש"ע ח"מ סי' שלח סעיף ז:
נז ס מיי' פ"ו מהלכות מעשר שני הלכה ל שמא לאחין סה טוש"ע ח"מ סי' שז סעיף ב:
נח ע מיי' פי"ג מהל' שכירו' הלכה ג שמא לאחין קפד טוש"ע ח"מ סי' שלח סעיף ו:

לעזי רש"י

שונגל"א [צינגל"א]. חומה המקיפה את העיר.
ריול"ר [ריילי"ר]. לשלשל (נאמר בפרה).

ה) תרומות פ"ע מ"ד, ב) קדושין כד. [ונ"ן], ג) סוטה מח. יומא ט. [מוסף' דסוטה פ"ג], ד) [שבת קנ. ונ"ן], ה) [דכריס כה.], ו) [ל"ל דתנן. והיל מעשר בתרומות פי"ל מ"ן], ז) [דכריס יב], ח) ג' רש"ל דבשבת, ט) [בפ' אמור סי' קה],

הגהות הב"ח

(א) גמ' ר"מ דאמר מעשר שני ממון: (ב) שם ולר' יהודה הא כ"ל ואות ו' נמחק:

גליון הש"ם

רש"י ד"ה בית פאני. היקף חיצון. עי' סנהדרין י"ד ע"ב ברש"י ד"ה בית פאגי ומנחות עח ע"ב ד"ה חוץ לחומת: תוס' ד"ה אבל וכו' וגזרו אטו שבת. עי' ר"ה דף כד ע"ב תוס' ד"ה שמע ועיין בב"ק סיה הלכות בלאים: